

УДК 811.111'373.45:811.112.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.16>

АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ МОЛОДІ

ENGLISH BORROWINGS IN INTERNET COMMUNICATION OF GERMAN – SPEAKING YOUTH

Ніколащенко Ю.А.,

orcid.org/0000 0002 7962 7492

викладач кафедри теорії та практики перекладу

Миколаївського національного університету імені Петра Могили

У статті розглянуто специфіку англомовних запозичень в інтернет-комунікації німецької молоді. Здійснено аналіз розвідок вітчизняних та закордонних дослідників, присвячених проблемі функціонування англомовних запозичень та інтернет-спілкуванню користувачів соціальних мережах. З'ясовано, що запозичення з англійської мови є результатом популяризації американського способу життя, стрімкого розвитку науково-технічного процесу та глобалізації. Характерною особливістю запозичень є те, що вони надзвичайно «легко» інтегруються в інтернет-спілкування молоді, до того ж спостерігається їх механічне перенесення і впровадження в німецьку мову. Визначено, що інтернет-комунікація створює особливе поле мовної реалізації, а також приводить до появи нових форм спілкування, мовних стереотипів поведінки та нових мовних форм. Зазначено, що для такого виду комунікації характерні нові види скорочення інформації, специфічне використання знаків пунктуації та використання в писемному мовленні засобів, що замінюють миміку та жести. Виокремлено групи форм інтернет-мережі, де спілкується молодь Німеччини. Вони у своєму спілкуванні вживають поширювані кліше, а також мовні елементи англомовних запозичень задля еффімізації або, навпаки, огрубіння мови. Запозичені слова сприяють реалізації намагання до оригінальності, експресивності, створюють ефект новизни та незвичності, легко вплітаються в мову німецькомовних користувачів внаслідок того, що вони недовгі, короткі та односкладові. Виокремлено поле вживання англомовних запозичень в інтернет-комунікації молоді Німеччини, а саме в привітаннях, реаліях, що відображають предмети та дії повсякденного життя, характеристиках людини, комп'ютерних технологіях, виборі собі прізвища для анонімності віртуального спілкування. Визначено, що збільшується тенденція використання аббревіатур та скорочень у спілкуванні, оскільки німецькомовна молодь прагне економії мовних засобів, яка відома лише партнерам по спілкуванню.

Ключові слова: англомовні запозичення, інтернет-комунікація, мовні засоби, соціальні мережі.

The article considers the specifics of English borrowings on the Internet-communication of German youth. The analysis of researches of domestic and foreign researches devoted to the problem of functioning of English-language borrowings and Internet communication of users of social networks is carried out. It was found that borrowing from the English language is the result of the popularization of the American way of live, the rapid development of scientific and technological process and globalization. A characteristic feature of borrowings is that they are extremely easily integrated into the Internet communication of young people, and in addition, there is a mechanical transfer and implementation in the language. It is determined that the Internet-communication creates a special field of language realization, and also caused new forms of communication, language stereotypes of behavior and the emergence of new language forms. It is noted that this type of communication is characterized by new types of reduction of information, specific use of punctuation marks and the use in written speech of means that replace facial expressions and gestures. Groups of forms of the Internet network where young people of Germany communicate are singled out. In their communication, they use common clichés, as well as linguistic elements of English borrowings for the purpose of euphemization, but on the contrary, the coarsening of language. Borrowed words help to realize the efforts for originality, expressiveness, create the effect of novelty and unusualness and are easily intertwined with the language of German-speaking users, due to the fact that they are not long, short and simple. The field of using English – language borrowings in the Internet-communication of the youth of Germany is outlined. This is in greetings, in realities that reflect the objects and actions of everyday life, in human characteristics, in computer technology, in choosing a name for the anonymity of virtual communication. It is determined that the tendency to use abbreviations and acronyms in communication is increasing, as German-speaking young people strive to save language resources, which is known only to communication partners.

Key words: English-language borrowings, Internet-communication, language tools, social networks.

Постановка проблеми. Надзвичайно інтенсивне використання комп'ютерів та інформаційних технологій в усіх сферах життя стає головною ознакою сучасної людини. Швидкі темпи розвитку науки та техніки, за яких комп'ютерні технології набувають все більшого значення, сприяють всебічному вдосконаленню новітніх різновидів комунікації, до яких належать інтернет-комунікація, СМС-комунікація тощо. Оскільки спілкування людей в Інтернеті не має кордонів, а основною мовою комунікації є англійська, то логічно, що сучасна молодь вдається до англійських мовних засобів. Вплив іншомовних слів – це явище, яке властиве всім мовам світу на всіх етапах розвитку і є ознакою функціонування, продовження і життєздатності мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема англомовних запозичень привертає велику увагу мовознавців, інтерес до неї з часом не згасає, що свідчить про її багатоаспектність та невичерпність. Запозичення є найважливішим шляхом збагачення мови, тому використані в німецькій мові неологізми – це переважно слова іншомовного походження, які дають означення новим явищам у сучасній німецькій мові. Англіцизми як запозичення стрімко проникають у німецьку мову у великій кількості. Одним із перших у лінгвістиці англіцизми почав досліджувати Х. Ціндлер, який дав їм таку дефініцію: це не просто запозичені з британської/американської англійської мови слова або незвичні комбінації слів, але й будь-які зміни значень німецьких слів або їхнього контекстного вживання за британським/американським зразком [11, с. 4]. Проблемою адаптації англіцизмів у німецькій мові займалися Б. Карстенсен [7], У. Аммон [6], В. Шефер [10], Г. Еманн [8]. Вивченню особливос-

тей інтернет-комунікації з позиції різних аспектів та визначенню характерних рис використання мовних засобів в електронному листуванні, чатах, смс-комунікації приділяли увагу такі дослідники, як Л. Компанцева (досліджувала інтернет-комунікацію в когнітивно-практичному та лінгвокультурологічному аспектах) [4], С. Коноплицький (здійснив феноменологічний аналіз соціальних аспектів комунікації в мережі Інтернет) [5], Т. Іванова (досліджувала мовну поведінку інтернет-спілкування) [1], А. Екслер (розглядала загалом спілкування в мережі Інтернет) [2], Н. Козлова (на прикладі спілкування німецькомовних користувачів вивчала самопрезентацію особистості в умовах віртуальної комунікації) [3]. Хоча зазначена проблема частково досліджена у теоретичному аспекті, проте багато мовних явищ в окреслених видах комунікації вимагають більш глибокого та детального дослідження, оскільки процес поповнення німецької лексики англомовними запозиченнями в інтернет-комунікації молоді посилюється в період глобалізації та широкого використання Інтернету.

Постановка завдання. Необхідно виявити вплив англомовних запозичень на інтернет-комунікацію німецької молоді. Для досягнення поставленої мети необхідно охарактеризувати сам процес запозичень та їх використання у спілкуванні користувачами інтернет-мереж, визначити специфіку інтернет-комунікації молоді Німеччини. Актуальність цієї теми та зацікавленість нею не слабшає, що дає змогу дійти висновку про те, що ця тема має невичерпний характер.

Виклад основного матеріалу. Зі стрімким розвитком глобальної комп'ютерної мережі майже неможливо уявити сучасну людину без адреси електронної пошти або сторіночки в соціальних

мережах, спілкування з друзями, пошуку бажаної інформації. Інтернет-комунікація найбільш поширена серед молоді та людей середнього віку, оскільки саме цій віковій категорії бракує повноцінного спілкування, тому воно не обмежується ні часом, ні місцем, ні кордонами. Комунікація в Інтернеті створює особливу сферу реалізації мови, а також обумовлює виникнення принципово нових форм спілкування, нових стереотипів мовної поведінки, нових форм існування мови, виникають нові мовні засоби, що визначаються сучасними лінгвістами як інтернет-комунікація. Для нього характерні нові види скорочення інформації, специфічне використання знаків пунктуації, вживання в писемному мовленні засобів, що функціонально замінюють міміку та жести. До того ж сучасна молодь більш легко вивчає та використовує новітні здобутки глобалізованого світу. Низка мовознавців виокремлює форми спілкування в Інтернеті, які можна об'єднати в такі групи:

- 1) онлайн – конференції (Zoom, Google Meet, Skype);
- 2) чат (Internet Relay Chat);
- 3) вебпейджери (ICQ, Instant, Messenger);
- 4) листування електронною поштою;
- 5) інтернет-щоденник (блог);
- 6) форуми;
- 7) соціальні мережі (Фейсбук, Інстаграм, Телеграм) [7, с. 18–65].

Найпопулярнішими соціальними мережами німецькомовної молоді вважаються Facebook, MySpace, meinVZ, Twitter, StudiVz тощо. Вони залюбки спілкуються SMS, у чатах та месенджерах діляться своїми емоціями з партнерами по переписці. Особисті дані користувачів соціальних мереж (їхні світлини, біографічні дані та вподобання) стають підґрунтям для інтерпретації їхнього інтернет-спілкування, яке реалізується за допомогою різних каналів і можуть бути репрезентовані через писемний текст (приватні повідомлення, коментарі, спілкування у групах та записи на «стіні»), зображення, аудіо- та відеофайли, а також непрямим, пасивним шляхом, тобто у вигляді поширень (shares) та «лайків». Сучасне інтернет-спілкування набуває всесвітнього характеру, оскільки для інтернет-комунікації не існує ні кордонів, ні будь-яких перешкод. Молодь переймає поширювані кліше, а також мовні елементи англомовних запозичень задля евфемізації або, навпаки, огрубіння мови. Англійська лексика сприяє реалізації намагання до оригінальності, експресивності, створює ефект новизни та незвичності. Водночас значущими

виявляються такі лінгвістичні причини запозичення, як необхідність у позначеннях, використання синонімів та експресивної лексики, прагнення до економії мовних засобів. Проникнення англомовних запозичень в інтернет-комунікацію німецької молоді є результатом не лише експансії самої англійської мови, але й популяризації американського способу життя, престижності іншомовного слова порівняно з власне німецьким, отже, часто спостерігається механічне перенесення англійських лексем на німецький ґрунт.

Наш швидкоплинний час та прискорений темп життя приводять до посилення компресійних тенденцій у різних сферах. Ми «швидко» їмо: *Snack* (легко перекусити), *Fast Food* (фастфуд «швидка їжа»). В епоху інтернет-можливостей ми спілкуємося також у прискореному темпі: на зміну традиційній «равликовій» пошті (*Snail Mail*), коли відповідь на листа необхідно було чекати декілька днів, прийшла електронна пошта – *E-Mail*. Прискорення та компресія стали характерними як для екстралінгвістичної реальності, так і для лінгвістичного простору. Англомовні запозичення легко впливають на німецький словниковий склад внаслідок того, що вони не довгі, короткі та односкладові. Для німецької мови характерні синтетичні форми граматичних значень. Так, наприклад, *Food* коротше, ніж *Lebensmittel*, *Box* коротше, ніж *Schachtel*. Зміни значення слова, зміни сенсу, жартирливі слова й взагалі тенденція до неологізмів – усе це є ознаками особливої молодіжної лексики, тому іноді молодь називає щоденні речі й ситуації через англомовні запозичення, щоб надати своїй мові оригінальності та екзотики, адже належні англіцизми у слововживанні серед німецькомовної молоді – це не специфічні поняття, а такі, які можуть вживатися для кожної ситуації (наприклад, *okay*, *cool*, *heavy*, *easy*, *kids*, *handy*).

До того ж вживання англомовних запозичень сучасною молоддю Німеччини в інтернет-комунікації можна класифікувати таким чином:

1) реалії, що відображають предмети та дії повсякденного життя: (*sich*)*abbitten* (англіцизм) – (*sich*) *abschminken* (нім. варіант); *abchecken* (англ.) – *flirten* (нім. вар.); *anfucken* (англ.) – *anschreien*, *annerven* (нім. вар.); *becken* (англ.) – *tätowieren* (нім. вар.); *der Beef* (англ.) – *Streit*, *Kampf* (нім. вар.); *beefen*, *grillen* (англ.) – *rauchen* (нім. вар.); *dancen* – *tanzen*; *shoppen* – *einkaufen*; *die Outdoor-Party*, *das Picknick* – *die Erholung im Freien*;

2) транспортні засоби: *blau-weißer Partybus* (англ.) – *Polizeiauto* (нім. вар.); *die Knatterbox* (англ.) – *Motorrad* (нім. вар.);

3) частини тіла: *das Clearasil – Testgelände* (англ.) – *Gesicht mit vielen Pickeln* (нім. вар.); *one pack* (англ.) – *Bierbauch* (нім. вар.); *der VIP-Bereich* (англ.) – *Bikinizone* (нім. вар.);

4) характеристика зовнішнього вигляду людини: *der Haarsurfer* (англ.) – *Person mit Locken* (нім. вар.); *der Goofy* (англ.) – *dummer Mensch* (нім. вар.); *der Happyfant* (англ.) – *dickes Kind* (нім. вар.); *der Loser* (англ.) – *Verlierer* (нім. вар.);

5) споруди: *Glockendisco* (англ.) – *Kirche* (нім. вар.); *der AOK-Schopper* (англ.) – *Rollstuhl* (нім. вар.); *der Mecces* (англ.) – *McDonalds* (нім. вар.); *die Pipibox* (англ.) – *Toilette* (нім. вар.);

6) надання характеристики людині та визначення за диференціацією: *das Bunny* (англ.) – *attraktive Frau* (нім. вар.); *der Cherckerbraut* (англ.) – *sehr intelligente Frau* (нім. вар.); *der Blumchenkiller* (англ.) – *Vegetarier* (нім. вар.); *der Catdog* (англ.) – *Zwitzer* (нім. вар.); *der Ladyboy* (англ.) – *Transvestit* (нім. вар.);

7) родинні визначення: *die Sis* (англ.) – *Schwester* (нім. вар.); *die Supporter* (англ.) – *die Eltern* (нім. вар.); *Daddy* (англ.) – *der Vater* (нім. вар.);

8) привітання: *Hey! (Hi!)* (англ.) – *Hallo (Begrüßung)* (нім. вар.).

Наступні англомовні запозичення пов'язані з молодіжною музичною культурою, яка пропагується засобами масової інформації та шоу-бізнесом:

– музика: *der Bauerjazz* (англ.) – *Volksmusik* (нім. вар.);

– свята, обряди: *der Happy Kadaver* (англ.) – *Fronleichnam* (нім. вар.); *die Kistenparty* (англ.) – *Beerdigung* (нім. вар.).

Наступна група англомовних запозичень з'явилася в повсякденному житті німців з появою Інтернету та цифрових технологій. Завдяки молодому поколінню спеціалістів, популярності комп'ютерів та Інтернету поширюється комп'ютерний сленг серед користувачів всесвітньої мережі.

Комп'ютерні технології: *das Googlebuch* (англ.) – *Laptop* (нім. вар.); *der Lappy* (англ.) – *Laptop, Notebook* (нім. вар.); *der Ishit* (англ.) – *Apple-Produkte* (нім. вар.); *das Jesus-Handy* (англ.) – *Phone* (нім. вар.); *der Mucketoaster* (англ.) – *CD-Brenner* (нім. вар.).

Англомовні запозичення без особливих труднощів інтегруються в повсякденне життя німецької молоді, тобто відбувається включення англійських слів у морфологічну парадигму інтернет-мови, до якої вони потрапляють. Наприклад, утворення дієслів відбувається шляхом додавання

англомовним дієсловом німецького інфінітивного суфікса “en”: *to jump* → *jumpen* (англ.), *springen* (нім. вар.); *to chill* → *chillen* (англ.), *sich ausruhen* (нім. вар.); *to check* → *checken* (англ.), *verstehen* (нім. вар.); *to snooze* → *snoozen* (англ.), *Snooze – Taste am Wecker betätigen mit der Gefahr, zu spät zu kommen*.

Для спілкування в інтернет-мережах, а саме на форумах та в різних тематичних обговореннях, молодь використовує лексику, пов'язану з комп'ютерними технологіями: *whatsappen* (per App-Programm “WhatsApp” kommunizieren) – спілкуватися з ким-небудь за допомогою додатка “WhatsApp”; *wiksen* (etwas aus Wikipedia kopieren) – копіювати щось із Вікіпедії; *futzen* (funktionieren) – функціонувати; *googlen* (Informationen mit dem Suchsystem “Google” suchen) – шукати інформацію за допомогою пошукової системи Google; *skypen* (kommunizieren per Skype) – спілкуватися за допомогою Skype; *chatten* (mit E-Mails im Internet kommunizieren) – спілкуватися за допомогою електронних листів в Інтернеті; *twittern* (wechseln mit kurzen Mitteilungen im Netzwerk Twitter) – обмінюватися короткими повідомленнями в інтернет-мережі «Твітер»; *spamen* (Spams anderen Nutzern des Netzwerks schicken) – відправляти спами іншим користувачам інтернет-мережі.

Для спілкування в мережі Інтернет молоді необхідно зареєструватися та вигадати для себе прізвище або нік (*Nickname, Spitzname*), за допомогою якого відбувається весь процес спілкування. Така анонімність віртуального спілкування розкриває перед молодими людьми принципово нові можливості, які дають змогу не лише повністю використати свою фантазію під час вибору ніка як користувача соціальних мереж, але й утворити свій унікальний інтернет-образ, який дає змогу подолати нерішучість та ніяковість під час спілкування з іншими людьми. Дівчата вибирають такі ніки, як *MobilesChaos, Forbiddenone, littlemissDior, Isogirl*. До того ж користувачки соціальних мереж вигадують собі прізвища, частіше за все орієнтуючись на ті прізвища, які вони отримали від молодих людей, або ті, які вважаються досить модними в тому чи іншому молодіжному середовищі. Юнаки, навпаки, під час вибору собі прізвища для соціальних мереж є більш креативними і підходять до цього процесу з гумором та іронією. Вони віддають перевагу таким нікам, як *MissTer, Mister Add, Kryne, dreamer 2180, Starflyer, bestgamer, DirtySnowman, DoenerTier*. Аналізуючи інтернет-комунікацію німецькомовної молоді в соціальних мережах, звертаємо увагу на те, що для цього

типу спілкування характерні різні аббревіатури та скорочення, а саме усичення розмовних кліше. Така тенденція ґрунтується на прагненні молоді до економії мовних засобів і деякою мірою до утворення емоційно-експресивної лексики, яка відома лише певній групі людей або партнерам по спілкуванню. На форумах та сайтах соціальних мереж німецькомовної молоді популярні такі скорочення слів та виразів: *YOLO (You only live once): Heute habe ich die Scole geschwänzt, aber was solls...YOLO!*; *bbl (be back later): Ich fülle Kaffee nach...bbl*; *thx (thanks/danke): thx für eure antworten wäre aber vom prinzip her gar nicht nötig gewesen...:D*; *btw (bythe way):btw. wie sollte es sonst heißen? Quadropol XD?*

Абревіатури, які використовуються для інтернет-комунікації, вживаються лише для письмового спілкування, в усній мові вони не зустрічаються: *HuK (Hi und Kuss)*, *MaBa (Mail back)*, *thx (thanks)*. Тільки для письмових повідомлень актуальні буквенно-цифрові скорочення, які перейшли з англійських чатів, що спричинило появу подібних аббревіатур у німецькій мові: *8ung (Achtung)*; *F2F (face to face)*; *gn8 (gute Nacht)*; *b2t (back to topic)*; *218 (too late)*. Використання аббревіатур та скорочень прискорює процес спілкування, оскільки деякі слова та словосполучення змен-

шуються в декілька разів, а швидкість інтернет-комунікації молодих користувачів збільшується, оскільки вони намагаються за короткий проміжок часу передати якомога більше інформації.

Висновки. Необхідно зазначити, що англійські запозичення інтенсивно впливають на інтернет-комунікацію німецькомовної молоді. Мова соціальних мереж виникає задля самоідентифікації та відокремлення від інших соціальних і вікових груп та згуртування собі подібних, а коментарі в соціальних мережах можуть бути одним із методів дослідження німецької молодіжної мови, яка має власні, не характерні для літературної мови особливості, а також певним чином здійснює вплив на розмовну мову, отже, на загальномовний стандарт. Бажання виділитись, самоствердитись, створити щось особливе та оригінальне надихає користувачів мережі Інтернет на створення власної субкультури з власними традиціями та правилами, яка, як будь-яка мовна система, впливає на розвиток мови загалом.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у тому, щоб здійснити структурний аналіз варіацій функціонування англійських запозичень у різних типах комунікації німецькомовної молоді та ретельне вивчення динаміки їх змін і джерел формування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Иванова Т. Речевое поведение интернет-общения. *Вестник АГУ. Серия 2: Филология и искусствоведение*. 2011. № 3. С. 47–50 URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/rechevoe-povedenie-internet-obscheniya> (дата звернення: 05.05.2021).
2. Экслер А. Общение в интернете. Москва, 2006. 384 с.
3. Козлова Н. Самопрезентация личности в условиях виртуальной коммуникации (на примере немецкоязычных блогов). *Вестник ЮУрГУ. Серия: Лингвистика*. 2012. № 25. С. 114–116.
4. Компанцева Л. Интернет-коммуникация: когнитивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. дис. ... докт. філол. наук : спец. 10.02.02. Київ, 2007. 36 с.
5. Коноплицький С. Соціальні аспекти комунікації в мережі Інтернет: феноменологічний аналіз : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : спец. 22.00.01. Київ, 2007. 17 с.
6. Ammon U. Schwierigkeiten der deutschen Sprachgemeinschaft aufgrund der Dominanz der englischen Sprache. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*. 1989. S. 257–272.
7. Carstensen B., fortgeführt von Ulrich Busse unter Mitarbeit von Regina Schmude. (3 Bde). *Anglizismen-Wörterbuch: Der Einfluß des Englischen auf den deutschen Wortschatz nach 1945. Begründet von Berlin, New York*, 2001. S. 152–159.
8. Ehmman H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache. München, 1992. S. 67–75.
9. P. Schlobinski [u.a.]. Sprache und Kommunikation im Internet. *Überblick und Analysen*. Berlin, 1998. S. 18–65.
10. Schäfer W. Von Handys und Erbes. Zur Diskussion um Anglizismen im heutigen Deutsch. *Deutsch als Fremdsprache*. 2002. S. 75–81.
11. Zindler H. Anglizismen in der deutschen Sprache. Kiel, 1995. S. 4–12.